

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง กับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 45,192 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2551 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร ใช้สูตรยามานะ (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคนอื่น ๆ, 2541, หน้า 117) โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกได้ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นักศึกษาที่มีข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศ ใช้การทดสอบค่าที (t test) ส่วนภูมิลำเนา และอายุ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffé's

3. สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในทิศทางบวก สถิติใช้คือการทดสอบไคสแควร์ (chi-square test)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลสภาพทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตาม เพศ ภูมิลำเนา อายุ สามารถสรุปได้ คือ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 67.0 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 33.0 และมีภูมิลำเนาส่วนใหญ่เป็นภาคใต้ ร้อยละ 35.0 รองลงมาภาคกลาง ร้อยละ 33.25 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 14.75 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 52.0 รองลงมาอายุไม่เกิน 20 ปี ร้อยละ 31.75 และ อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 16.25 คน

พฤติกรรมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง

ข้อมูลของพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการสื่อสารทางการเมือง วิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้

ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทางหนังสือพิมพ์มากที่สุดร้อยละ 57.25 รองลงมารับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์ ร้อยละ 28.0 และรับรู้ข่าวสารทางวิทยุ ร้อยละ 10.75

ด้านความเชื่อถือข้อมูลจากแหล่งหนังสือพิมพ์มากที่สุด ร้อยละ 43.0 รองลงมาทางโทรทัศน์ ร้อยละ 33.25 ทางวิทยุ ร้อยละ 12.25 และทางเอกสารวิชาการ ร้อยละ 11.5

ด้านการพูดคุยเรื่องการเมืองส่วนใหญ่พูดคุยกับบิดา, มารดามากที่สุดร้อยละ 50.0 รองลงมาพูดคุยกับเพื่อน ร้อยละ 20.5 และนักการเมือง ร้อยละ 11.0

ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าเชื่อถือ ส่วนใหญ่มาจากบิดา มารดามากที่สุดร้อยละ 40.5 รองลงมา คือ นักการเมือง ร้อยละ 18.5 และครู/อาจารย์ ร้อยละ 14.0

ด้านการรณรงค์หาเสียงทางการเมืองวิธีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่โดยการเดินสาย เข้าถึงประชาชนมากที่สุด ร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นวิธีการแจกแผ่นพับ/แผ่นปลิว ร้อยละ 26.75 และการติดโปสเตอร์/ป้ายโฆษณา ร้อยละ 22.25

ด้านการหยังเสียงประชามติในทางการเมือง ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 36.25 รองลงมาเห็นด้วย ร้อยละ 29.0 และ เห็นด้วยปานกลาง ร้อยละ 23.5

ด้านการหยังเสียงประชามติทางการเมืองจะกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่เห็นร้อยละ 33.25 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 30.25 และ เห็นด้วยปานกลาง ร้อยละ 26.0

พฤติกรรมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใน

พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ (การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง) สรุปได้ว่า นักศึกษามีพฤติกรรมทางการเมือง คณะรัฐศาสตร์ โดยภาพรวมเคยมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาเคยมีพฤติกรรมทางการเมืองทุกข้อ โดยเรียง 3 อันดับแรก ได้แก่ เคยเข้าร่วมการจัดนิทรรศการเพื่อรำลึกถึงวันสำคัญทางประวัติศาสตร์ทางการเมือง ($\bar{X} = 0.75$) เคยไปลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกองค์การนักศึกษา ($\bar{X} = 0.72$) เคยเข้าร่วมสัมมนา/เสวนาในประเด็นทางการเมืองที่จัดขึ้น โดยกลุ่ม/ชมรม/พรรคนักศึกษา ($\bar{X} = 0.70$)

พฤติกรรมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายนอก

พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ (การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง) สรุปได้ว่า โดยภาพรวมเคยมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายนอกมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า นักศึกษาเคยมีพฤติกรรมทางการเมืองทุกข้อ โดยเรียง 3 อันดับแรก ได้แก่ การเคยเข้าร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองมากที่สุด ($\bar{X} = 0.81$) การเคยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 0.70$) การเคยเข้าร่วมการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 0.68$)

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งภายใน และภายนอก มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งภายใน และภายนอก มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งภายใน และภายนอก มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเคยมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง ไปในทิศทางเชิงบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ เน้นเรียนเรื่องการเมือง การปกครอง ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับด้านการเมือง ทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นสถาบันที่สามารถแสดงออกทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ในรูปแบบการกระทำหรือความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติทางการเมือง ตลอดจน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การชุมนุมเรียกร้อง การปฏิบัติตามกฎหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ เจลิมพล ตันสกุล (2543, หน้า 2) พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทางรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่ง พฤติกรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสหรืออาจใช้เครื่องมือช่วย และพฤติกรรมภายใน (covert behavior) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้ นอกจากนี้ ยังตรงกับผลงานวิจัยของ พีระศักดิ์ หินเมืองเก่า (2537) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบางขุนน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ที่มีผลกระทบต่อตัว กำนันผู้ใหญ่บ้านเอง หรือต่อชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขาเหล่านั้นหมายความว่า ถ้าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่มีผลกระทบต่อตัวกำนันผู้ใหญ่บ้าน จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันจากผลการศึกษาพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ถ้านักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีการแข่งขันทางการเมืองสูง

2. นักศึกษาที่มีเพศ ภูมิลำเนา อายุ ต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมือง คณะรัฐศาสตร์ (การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Milbrath (อ้างถึงใน วีรวัฒน์ เปรมประภา 2528, หน้า 51-52) เพศชายเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนั้น ยังพบได้ว่า ในหมู่คณะคนที่มีฐานะต่ำ (lower status) อัตราการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก คือ ผู้ชายมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง แต่ในหมู่คณะคนที่ฐานะสูง (upper status) อัตราแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีน้อยมาก อัตราแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชายและเพศหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น

มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการออกไปทำงานนอกบ้านและมีการขยายตัวของการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี

3. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย-รามคำแหงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทิมา ทองเจริญ (2542) เป็นการศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถแยกกล่าวเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้ (1) นักศึกษาที่เคยพูดคุยเรื่องการเมือง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง (2) นักศึกษาที่เคยพูดคุยเรื่องการเมืองนาน ๆ ครั้งจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ (3) นักศึกษาที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง (4) นักศึกษาที่เปิดรับโทรทัศน์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังนี้

1. ผู้บริหารคณะรัฐศาสตร์ อาจารย์ผู้สอน สามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ไปปรับใช้ในหลักสูตรการสอน เนื้อหา และแนวความคิดตามทฤษฎีทางการเมือง เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษา

2. มหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง หรือเพิ่มช่องทางการสื่อสารทำให้สามารถเข้าถึงพฤติกรรมทางการเมืองให้เหมาะสมกับนักศึกษา

3. เพื่อหาวิธีการป้องปราบพฤติกรรมของนักศึกษาในทางการเมืองที่ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น เพื่อให้มีความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถแสดงผลได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษาเพิ่มเติม
3. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และนำผลการวิจัยมาแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการวิจัยระดับพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้เทคนิคการวิจัยอื่น ๆ หรือใช้แนวคิดของนักคิด หรือทฤษฎีอื่น ๆ ที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้
5. ควรมีการวิจัยโดยใช้สื่อใหม่ ๆ ให้มากขึ้น เช่น Internet SMS เป็นต้น เพื่อให้เหมาะกับสังคมยุคใหม่และทันกับเหตุการณ์